

Аналіз стану здійснення судочинства судами загальної юрисдикції у 2014 р. (за даними судової статистики)*

4. Розгляд цивільних справ

Згідно зі статистичними даними ДСА, протягом 2014 р. по першій інстанції до місцевих загальних судів надійшло 1 млн 282,7 тис. [1 млн 668,3 тис.] заяв від громадян і юридичних осіб про захист їхніх прав і свобод, що на 23,1 % менше, ніж у 2013 р. Суди закінчили провадження щодо 1 млн 300,8 тис. [1 млн 664,8 тис.] цивільних справ та матеріалів, що на 21,9 % менше, їх частка від кількості тих, які перебували на розгляді, залишилася майже на рівні попереднього року — 87,2 % [87,3 %]. У тому числі з ухваленням рішення розглянуто 610,1 тис. [723,9 тис.] справ позовного та окремого провадження, що на 15,7 % менше також.

На розгляд до місцевих загальних судів у 2014 р. надійшло 255,2 тис. [382,1 тис.] заяв про видачу судового наказу, що на 33,2 % менше. Суди, за винятком скасованих, видали 201,5 тис. [292,2 тис.] судових наказів, що на 31 % менше. Зокрема, їх кількість зменшилась у судах областей: Донецької — на 81 %, Луганської — на 45,9 %, Кіровоградської — на 35,2 % та м. Києва — на 42,2 %. Як і в попередньому році найбільше видано судових наказів про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та 3 % річних, нарахованих заявником на суму заборгованості, — 184,5 тис. [263,8 тис.], або 91,6 % [90,3 %] від кількості виданих. На вимогу про стягнення нарахованої, але несплаченої працівникам суми заробітної плати, було видано 16,2 тис. [26,9 тис.] судових наказів; їх частка від кількості виданих також дещо зменшилась і становила 8 % [9,2 %]. Задоволено вимоги про стягнення нарахованої заробітної плати в сумі 126 млн 322 тис. грн.

У 2014 р. суди відкрили провадження за 693 тис. [845,6 тис.] заявами позовного та

окремого провадження, що на 18,1 % менше; їх частка від кількості розглянутих заяв становила 85,4 % [84,2 %]; відмовили у відкритті за 10,3 тис. [16 тис.] заявами, або 1,3 % [1,6 %]; із різних підстав повернули позивачам 99,1 тис. [127,9 тис.] заяв, або 12,2 % [12,7 %]; залишили без розгляду 6,7 тис. [8,2 тис.] заяв, або 0,8 % [0,8 %].

Суди закінчили провадження у 725,2 тис. [871,8 тис.] цивільних справ позовного та окремого провадження, що на 16,8 % менше порівняно з 2013 р., або 84,4 % [84 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Із ухваленням рішення суди розглянули 610,1 тис. [723,9 тис.] справ; заявлені вимоги задоволено у 560,2 тис. [655,1 тис.] справ, або 91,8 % [90,5 %] від загальної кількості розглянутих із ухваленням рішення. У тому числі суди розглянули 55,1 тис. [71,3 тис.] справ окремого провадження, що на 22,7 % менше; їх частка від кількості розглянутих справ — 7,6 % [8,2 %]; ухвалено рішення у 49,7 тис. [63,5 тис.] справ окремого провадження.

Заочне рішення суди ухвалили у 208,9 тис. [211 тис.] справ, що на 1 % менше; їх частка від кількості розглянутих із ухваленням рішення справ позовного провадження становила 37,3 % [31,9 %], із яких ці ж суди скасували 8,8 тис. [11,1 тис.] заочних рішень, або 4,2 % [5,3 %] від кількості ухвалених.

Протягом 2014 р. із порушенням строків розгляду, визначених положеннями ст. 157 ЦПК, місцеві загальні суди розглянули 43,2 тис. [51,6 тис.] цивільних справ позовного та окремого провадження, що на 16,3 % менше; їх частка від кількості усіх розглянутих справ становила 6 % [5,9 %]. Найчастіше порушували процесуальні строки розгляду цивільних справ суди таких областей: Донецької — 18 % [9 %], Кіровоградської — 11,9 % [14,5 %], Сумської — 11,7 % [14 %], Київської — 10,4 % [7,1 %], Миколаївської — 9,3 % [8,5 %].

* Закінчення. Початок матеріалу опубліковано в журналі за 2015 р. № 6. — С. 23—35.

Із порушенням вимог ч. 1 ст. 102 ЦПК видано 2,9 тис. [2,9 тис.] судових наказів, що на 0,8 % більше; питома вага судових наказів, виданих із порушенням триденного строку, також збільшилась — 1,3 % [0,9 %] від їх загальної кількості. Найбільший відсоток порушень процесуальних строків зафіксовано в судах таких областей: Кіровоградської — 8,7 % [5,4 %], Дніпропетровської — 6,5 % [3,3 %], Сумської — 3,6 % [6,4 %]. Із порушенням десятиденного строку з дня постановлення ухвали про прийняття до розгляду заяви про скасування судового наказу (ч. 6 ст. 105¹ ЦПК) розглянуто 266 [521] заяв, або 2 % [1,4 %] від кількості розглянутих.

До порушення строків розгляду цивільних справ найчастіше призводи́ла неявка до суду учасників справи. Так, у 2014 р., як і в попередньому, неявка до суду однієї зі сторін або будь-кого з інших учасників процесу, що брали участь у справі, призвела до відкладення 30,2 тис. [41,2 тис.] справ, або 55,9 % [57,5 %] від кількості тих, провадження в яких відкладено. У тому числі відкладено через неявку осіб, про яких немає відомостей, що їм вручено судові повістки (відсутність зворотних повідомлень про вручення судової повістки, ухилення осіб від одержання повісток), — 9,3 тис. [13,1 тис.] справ, або 30,7 % [31,8 %]. У тому числі через неодноразове відкладення розгляду залишилися невинішеними понад один рік 2,7 тис. [3,7 тис.] цивільних справ позовного провадження, що на 26,4 % менше, або 5 % [5,1 %] від кількості тих, провадження в яких відкладено.

Суди не розглянули (без урахування справ, провадження в яких зупинено) 121 тис. [149,6 тис.] цивільних справ, що на 19,1 % менше, або 14,1 % [14,4 %] від кількості тих, що перебували на розгляді судів. Кількість невинішених понад один рік через неодноразове відкладення розгляду цивільних справ позовного провадження зменшилася на 26,4 % і становила — 2,7 тис. [3,7 тис.] справ, або 0,3 % [0,4 %] від кількості тих, що перебували у провадженні судів. Найбільший відсоток таких справ зафіксовано у судах таких областей: Одеської — 2,1 % [1,8 %], Львівської — 1,5 % [1,6 %].

Виявивши порушення закону під час розгляду справи, суди для вжиття заходів щодо усунення встановлених причин та умов, які сприяли вчиненню порушення, постановили й надіслали відповідним особам 270 [457] окремих ухвал, що на 40,9 % менше порівняно з 2013 р.; їх питома вага від кількості справ, розглянутих із ухваленням рішення, становила 0,04 % [0,06 %].

У 2014 р. зменшилася на 28,2 % кількість заяв про перегляд судових рішень, ухвал чи судових наказів у зв'язку з нововиявленими обставинами, що перебували на розгляді місцевих загальних судів, — 4 тис. [5,5 тис.]. Суди розглянули 2,3 тис. [3,4 тис.] таких заяв, що також на 31,4 % менше. Із них задоволено 597 [921] заяв, або 25,5 % [27 %] від кількості розглянутих; зокрема скасовано: рішень — 553, судових наказів — 5, ухвал — 36.

4.1. Апеляційний розгляд справ

Протягом 2014 р. до апеляційних загальних судів надійшло на розгляд 120,7 тис. [майже 150 тис.] апеляційних скарг на судові рішення місцевих загальних судів, що на 19,5 % менше порівняно з 2013 р. За апеляційними скаргами на рішення та ухвали загальних місцевих судів розглянуто 104,5 тис. [126,7 тис.] справ, що на 17,5 % менше, або 76,7 % [75,4 %] від кількості тих, що перебували у провадженні судів.

У тому числі до апеляційних загальних судів надійшло 81,1 тис. [104,7 тис.] справ за апеляційними скаргами на рішення місцевих загальних судів, що на 22,6 % менше; їх частка від кількості справ, розглянутих із ухваленням рішення, становила 13,3 % [14,5 %]. В апеляційному порядку розглянуто 73,6 тис. [91,5 тис.] цивільних справ, що на 19,6 % менше; проте їх частка від кількості тих, що перебували у провадженні, збільшилася — 79 % [77,1 %]. Апеляційні скарги на рішення задоволено у 30,1 тис. [35,7 тис.] справ, або 40,9 % [39 %] від кількості розглянутих.

Із порушенням строків, установлених положеннями ч. 2 ст. 302 ЦПК (сім днів після закінчення дій з підготовки справи до розгляду), за апеляційними скаргами на судові рішення призначено до розгляду 8,5 тис. [16,2 тис.] справ, що на 47,7 % менше; їх частка від кількості тих, апеляційні скарги в яких прийнято до розгляду, також зменшилася — 8,3 % [12,8 %]. Кількість нерозглянутих справ та матеріалів за апеляційними скаргами зменшилася на 3,1 % і становила 16,3 тис. [16,8 тис.], проте збільшилась їх частка від кількості тих, які перебували у провадженні апеляційних судів, — 12 % [10 %].

За апеляційними скаргами скасовано і змінено 46,8 тис. [53,9 тис.] судових рішень (рішень, ухвал) у цивільних справах, що на 13,2 % менше порівняно з 2013 р. Із них скасовано і змінено 30,1 тис. [35,7 тис.] рішень у цивільних справах, що на 15,7 % менше; їх частка від кількості ухвалених місцевими загальними судами рішень залишилася на рівні попереднього року — 4,9 %

[4,9 %]. Найбільший відсоток скасованих і змінених рішень ухвалили суди м. Києва — 7,7 % [8,3 %], а також областей: Закарпатської — 6 % [6,1 %], Львівської — 5,9 % [6,1 %], Київської — 5,7 % [5,5 %], Одеської — 5,7 % [5,8 %].

У тому числі скасовано 23,5 тис. [27,8 тис.] рішень місцевих загальних судів у цивільних справах, що на 15,7 % менше. За результатами розгляду апеляційних скарг апеляційні загальні суди ухвалили 22 тис. [26 тис.] нових рішень, що на 15,3 % менше, або 93,8 % [93,3 %] від кількості всіх скасованих рішень місцевих загальних судів. Із закриттям провадження у справі скасовано 1 тис. [1,2 тис.] рішень, або 4,4 % [4,4 %].

В апеляційному порядку також скасовано і змінено 16,7 тис. [18,2 тис.] ухвал місцевих загальних судів у цивільних справах, або 4,6 % [3,8 %] від числа постановлених, із них: скасовано 16,3 тис., у тому числі з прийняттям нової ухвали (вирішенням питання по суті) — 3 тис., або 18,5 % [19,8 %] від кількості скасованих; змінено — 323, або 0,09 % [0,08 %] від числа постановлених.

Апеляційні загальні суди постановили 298 [454] окремих ухвал, що на 34,4 % менше. У тому числі щодо порушення норм права та помилок, допущених судом першої інстанції, — 165 [281], що також на 41,3 % менше.

4.2. Касаційний розгляд справ

На розгляді суддів судової палати у цивільних справах ВССУ перебувало 50,8 тис. касаційних скарг, що на 13,6 % менше порівняно з 2013 р. Із різних підстав повернуто майже 5,6 тис. скарг. Розглянуто (із врахуванням повернутих) 48,4 тис. касаційних скарг, або 95,3 % [96,4 %] від кількості тих, що перебували на розгляді; із них у відкритті касаційного провадження відмовлено за 23,8 тис. скарг; касаційне провадження відкрито майже у 19 тис. справ; витребувано понад 15,2 тис. справ. Залишилися нерозглянутими 2,4 тис. касаційних скарг, із них залишені без руху із наданням строку для усунення недоліків — 2,1 тис. скарг, або 90 %.

Проведено попередній розгляд у 17,3 тис. [17,6 тис.] цивільних справ. За результатами попереднього розгляду судові рішення залишено без змін у 8,1 тис. справ; до судового розгляду призначено 9,2 тис. справ, або 53,2 % [53 %] від кількості тих, у яких проведено попередній розгляд.

Судовою палатою у цивільних справах ВССУ скасовано 6,5 тис. рішень, ухвалених місцевими загальними та апеляційними судами, що на 2 % більше, ніж у 2013 р.; змінених рішень не було. У тому числі з передачею цивільних справ на по-

вий розгляд до суду першої інстанції скасовано повністю або частково 3,2 тис. [3,1 тис.] рішень; із передачею на новий апеляційний розгляд — 2,2 тис. [1,9 тис.] справ; із залишенням у силі рішення суду першої інстанції, що було помилково скасоване апеляційним судом, — 840 [1,1 тис.] рішень; із ухваленням нового рішення — 139 [263]; із закриттям провадження у справі — 36; із залишенням заяви без розгляду — 7.

У касаційному порядку також скасовано 797 [1,1 тис.] ухвал у цивільних справах, що на 0,9 % менше. У тому числі скасовано 724 [1 тис.] ухвал, що перешкождали подальшому провадженню у справі, з яких для продовження розгляду до апеляційних судів направлено 465 справ, до суду першої інстанції — 259. Із залишенням у силі ухвали суду, що була помилково скасована апеляційним судом, — 38 ухвал; із вирішенням питання по суті — 10; із залишенням без розгляду — 1; із закриттям провадження у справі — 12. Змінено 1 ухвалу з вирішенням питання по суті.

Серед переглянутих у касаційному порядку цивільних справ більшість, як і в попередньому році, становили справи позовного провадження, зокрема спори, що виникають із договорів, — 3,5 тис. [3,3 тис.] таких справ, або 39,9 % [36 %] від загальної кількості переглянутих; із них 1,6 тис. [1,4 тис.] тих справ, які виникають із договорів позики, кредиту, банківського вкладу; спори про право власності та інші речові права становили 8,6 % [10,4 %]; справи про відшкодування шкоди — 9 % [10,1 %].

Протягом 2014 р. до ВССУ надійшло на розгляд 3,5 тис. [3,8 тис.] заяв про перегляд судового рішення у цивільних справах Верховним Судом України, що на 9,2 % менше. Усього (з урахуванням залишків) на розгляді перебувало 3,7 тис. [4,1 тис.] заяв; розглянуто 3,4 тис. [3,8 тис.]; нерозглянутими залишилися 297 таких заяв. Із різних підстав повернуто 567 заяв, без розгляду залишено 206. Відповідно до положень ст. 360 ЦПК постановлено 259 [166] ухвал про допуск цивільних справ до провадження у Верховному Суді України, що на 56 % більше, ніж у 2013 р.; їх частка від кількості заяв, за якими вирішувалося питання про допуск до провадження, також збільшилася і становила 9,8 % [6,1 %]. У допуску до провадження відмовлено за 2,4 тис. [2,5 тис.] заяв.

4.3. Перегляд судових рішень Верховним Судом України

У провадженні Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України в 2014 р. на

виконання положень статей 353—360⁷ ЦПК перебувало 255 [172] заяв про перегляд судового рішення у цивільних справах, що на 48,3 % більше, ніж у 2013 р. Із різних підстав повернуто 5 заяв. Відкрито провадження у справі за 249 [168] заявами, що на 48,2 % більше; зупинено виконання відповідних судових рішень за 9 заявами. На розгляді перебувало 239 [168] витребуваних справ, що на 42,3 % більше. Розглянуто 222 [160] справи; їх частка від кількості тих, що перебували на розгляді, становила 92,9 % [95,2 %]. За результатами розгляду відмовлено у задоволенні 88 заяв, або 39,6 % [32,5 %] від кількості розглянутих за заявами справ; за 4 заявами провадження у справі закрито; залишено без розгляду 1 заяву. Судове рішення скасовано повністю або частково у 129 справах, або 58,1 % [66,3 %] від кількості розглянутих за заявами справ. У тому числі з підстав неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах, судове рішення скасовано у 128 [104] справах, або 99,2 % [98,1 %] від загальної кількості скасованих рішень; у зв'язку зі встановленням міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом — в 1 [2] справі. Залишилися нерозглянутими 17

справ, або 7,1 % [4,8 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

У структурі справ, судові рішення в яких переглядалися Судовою палатою у цивільних справах Верховного Суду України, найбільше було розглянуто заяв на судові рішення у справах за спорами, що виникають із договорів, — 60, або 27 % [34,4 %] від кількості усіх розглянутих справ; за результатами перегляду судові рішення скасовано повністю або частково у 29 таких справах, або 22,5 % [38,7 %] від кількості усіх скасованих судових рішень. За спорами, що виникають із земельних правовідносин, розглянуто 43 справи, або 19,4 % [18,1 %] від кількості усіх розглянутих справ; судові рішення скасовано повністю або частково у 33 таких справах, або 25,6 % [14,2 %] від кількості усіх скасованих судових рішень. За спорами про відшкодування шкоди розглянуто 14 справ; судові рішення скасовано повністю або частково у 9 таких справах, або 7 % [4,7 %]. За спорами, що виникають із трудових правовідносин, розглянуто 13 справ; судові рішення скасовано повністю або частково у 8 таких справах, або 6,2 % [6,6 %].

Крім того, у 2014 р. Судовою палатою у цивільних справах Верховного Суду України закінчено провадження у 71 [118] справі та матеріалі, зокрема щодо визначення підсудності справ на виконання положень ст. 111 ЦПК, а також заяв про перегляд рішень та ухвал у зв'язку з нововиявленими обставинами.

5. Розгляд адміністративних справ

Протягом 2014 р., згідно зі статистичними даними ДСА, на розгляді окружних адміністративних та місцевих загальних судів (далі — судів) перебувало 360,2 тис. [440,3 тис.] позовних заяв, адміністративних справ, клопотань, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що порівняно з 2013 р. менше на 18,2 %. Кількість розглянутих судами адміністративних справ та матеріалів також зменшилась на 18,8 % і становила 317,4 тис. [390,8 тис.], або 88,1 % [88,7 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Зменшення кількості справ та матеріалів адміністративної юрисдикції переважно відбулося у зв'язку зі зміною законодавства щодо розгляду судами спорів, пов'язаних із соціальними виплатами.

Суди закінчили провадження у 232,8 тис. [285,2 тис.] адміністративних справ, що на 18,4 % менше; їх частка від кількості справ, що перебували на розгляді, становила 87,8 %

[89,4 %]. У тому числі місцеві загальні суди закінчили провадження у 75,8 тис. [90,2 тис.] адміністративних справ, що на 16 % менше; окружні суди — у 156,6 тис. [195 тис.] справ, що менше на 19,7 %.

Найбільшу частку в структурі адміністративних справ, провадження в яких закінчено, становили справи зі спорів щодо адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства — 36,3 % від кількості усіх розглянутих адміністративних справ, або 84,6 тис. Із них 43,6 % становили справи за зверненнями органів доходів і зборів щодо припинення юридичної особи (припинення підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця). Справи зі спорів щодо реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення і соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики — 30,5 %

від усіх розглянутих адміністративних справ, або майже 71 тис. Із них 32,9 % становили справи зі спорів щодо загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, у тому числі пенсійного страхування осіб, звільнених із публічної служби (військової служби); 32,3 % — справи зі спорів у сфері соціального захисту; соціального захисту та зайнятості інвалідів; соціальних послуг.

Із прийняттям постанови суди розглянули 205,7 тис. [246,2 тис.] адміністративних справ, що на 16,5 % менше; позови задоволено у 172,2 тис. [198,1 тис.] справ, або 83,7 % [80,5 %] від кількості розглянутих із прийняттям постанови.

Покращилася ситуація щодо оперативності розгляду судами адміністративних справ. Так, у 2014 р. з порушенням строків, передбачених положеннями КАС, суди розглянули 26 тис. [32,5 тис.] адміністративних справ, що на 19,9 % менше порівняно з попереднім роком; їх частка від кількості тих, провадження в яких закінчено, становила 11,2 % [11,4 %]. Із них місцеві загальні суди порушили терміни розгляду в 3,4 тис. [3,1 тис.] справ, або 4,5 % [3,5 %]; окружні адміністративні суди — у 22,6 тис. [29,4 тис.] справ, або 14,4 % [15,1 %]. Найбільша частка розглянутих із порушенням строків справ зафіксована у місцевих загальних судах таких областей: Донецької — 25,5 % [8,8 %], Київської — 12,9 % [5,1 %], Сумської — 10,3 % [18,6 %]; окружних адміністративних судах м. Києва — 39,7 % [10,2 %] та областей: Миколаївської — 27,5 % [34,8 %], Львівської — 25,9 % [24,5 %], Житомирської — 25,7 % [35,7 %], Рівненської — 25 % [22,4 %], Сумської — 24,9 % [27,1 %].

Суди не розглянули (без урахування справ, провадження в яких зупинено) 25,9 тис. [24,7 тис.] адміністративних справ, що на 4,7 % більше порівняно з 2013 р.; їх частка від кількості тих, що перебували у провадженні судів, також збільшилася — 9,8 % [7,7 %].

Кількість адміністративних справ, розгляд яких відкладено з різних причин, зменшилася на 6,3 % і становила 7,1 тис. [7,6 тис.]. У зв'язку з неявкою одного із учасників процесу, які беруть участь у справі, відкладено 3,9 тис. [4,6 тис.] адміністративних справ, або 55,6 % [61,2 %] від загальної кількості справ, розгляд щодо яких відкладено. Із них через неприбуття в судові засідання сторони або будь-кого з інших учасників процесу, про яких немає відомостей, що їм вручено повістки, — 915 [1 тис.], або 23,2 % [21,9 %]. Через неодноразове відкладення розгляду залишилися нерозглянутими

місцевими загальними судами понад один рік 177 [314] справ, або 0,2 % [0,3 %] від числа тих, що перебували у провадженні судів.

На виявлені під час розгляду адміністративних справ порушення закону суди постановили 241 [503] окрему ухвалу, що у 2,1 раза менше; їх питома вага від кількості справ, розглянутих із прийняттям постанов, як і в попередньому році, залишилася незначною — 0,1 % [0,2 %]. Провжиті заходи щодо усунення причин та умов, які зумовили порушення закону, надійшли повідомлення за 207 окремими ухвалами, або 85,9 % [61,8 %] від усіх постановлених.

За нововиявленими обставинами суди розглянули 1,4 тис. [4,2 тис.] заяв про перегляд судових рішень; їх питома вага від кількості тих, що перебували у провадженні, становила 60,7 % [72,7 %]. Задоволено 305 заяв, або 22,5 % [10,8 %] від кількості розглянутих. У тому числі за результатами перегляду скасовано 291 постанову та 14 ухвал; залишено без задоволення 822 заяви.

Зокрема, у травні та жовтні 2014 р. відбулися позачергові вибори Президента України, народних депутатів України та місцеві вибори. Упродовж виборчих кампаній 2014 р. для захисту й поновлення виборчих прав до місцевих та апеляційних адміністративних судів першої інстанції від суб'єктів виборчого процесу надійшло 8,1 тис. адміністративних позовів, із них 7 тис., або 87 % — щодо уточнення списку виборців. У тому числі до місцевих та апеляційних адміністративних судів першої інстанції під час підготовки і проведення виборів Президента України надійшло 4,9 тис. адміністративних позовів; щодо позачергових місцевих виборів — майже 0,5 тис. заяв; протягом виборчого процесу з виборів народних депутатів України — 2,7 тис. заяв.

5.1. Апеляційний розгляд справ

У 2014 р. на розгляд до апеляційних адміністративних та загальних судів за апеляційними скаргами надійшло 122,9 тис. [784,8 тис.] справ, що у 6,4 раза менше порівняно з 2013 р. Такий значний обсяг справ, які перебували у провадженні апеляційних адміністративних судів у попередньому році, пояснюється надходженням великої кількості справ, пов'язаних із соціальними виплатами.

На розгляді апеляційних адміністративних та загальних судів перебувало 322,9 тис. [1 млн 268,9 тис.] справ за апеляційними скаргами на судові рішення місцевих судів, що також менше у 3,9 раза. Із різних підстав повер-

нуто 6,7 тис. [5,4 тис.] справ, або 2,1 % [0,4 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Відкрито апеляційне провадження за 210,4 тис. [659,2 тис.] скарг, або 65,2 % [51,9 %] від числа справ, що перебували на розгляді. Відмовлено у відкритті провадження за 5,3 тис. [19,4 тис.] скарг, або 1,6 % [1,5 %]. Провадження закінчено у 285,5 тис. [1 млн 42,7 тис.] справ, або 88,4 % [82,2 %] від кількості тих, які перебували на розгляді. Апеляційні скарги задоволено у 62,2 тис. [222,2 тис.] справ, або 21,8 % [21,3 %] від кількості розглянутих, у тому числі на постанови — 51,4 тис. [211,8 тис.] справ, або 19,6 % [20,9 %]. Залишилися не вирішеними 25,4 тис. [201,3 тис.] справ, або 7,9 % [15,9 %] від числа тих, що перебували на розгляді.

За апеляційними скаргами скасовано 36,1 тис. [139,5 тис.] постанов, змінено — 15,3 тис. [72,3 тис.]. Із них: скасовано — 25,1 тис. [129,3 тис.] постанов місцевих загальних судів, змінено — 14,8 тис. [71,7 тис.]; скасовано — 10,9 тис. [10,1 тис.] постанов окружних адміністративних судів, або 7,9 % [5,9 %] від кількості ухвалених ними, змінено — 483 [663], або 0,4 % [0,4 %].

За результатами розгляду в апеляційному порядку суди прийняли 33,3 тис. [94,4 тис.] нових постанов, їх частка в числі скасованих апеляційними судами постанов збільшилась і становила 92,4 % [67,7 %].

Апеляційні суди у зв'язку з нововиявленими обставинами розглянули 313 [522] заяв, що на 40 % менше порівняно з 2013 р., або 54,7 % [48,3 %] від кількості тих, що перебували у провадженні. У тому числі задоволено 53 заяви, за результатами перегляду скасовано 42 постанови та 11 ухвал.

5.2. Касаційний розгляд справ

Упродовж 2014 р. на розгляді ВАСУ по першій інстанції перебувало 617 позовних заяв, що на 37,4 % менше, ніж у 2013 р. Розглянуто 587 позовних заяв, із яких 268 заяв, або 45,7 % [27,3 %] від кількості розглянутих, — повернуто з різних підстав; залишено без розгляду 54 заяви, або 9,2 % [7,1 %] від кількості розглянутих; відмовлено у відкритті провадження за 77 заявами, або 13,1 % [41,5 %]. Кількість заяв, за якими відкрито провадження у справі, зменшилась на 17,9 % і становила 188, проте їх частка від кількості розглянутих позовних заяв збільшилась — 32 % [24,2 %]. Із порушенням строків, передбачених положеннями КАС, розглянуто 32 заяви, або 5,5 % [3,6 %] від загальної кількості розглянутих.

Також по першій інстанції закінчено провадження у 175 справах, або 84,5 % [92,1 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Із прийняттям постанови розглянуто 134 справи; позов задоволено у 15 справах, або 11,2 % [4,8 %] від числа розглянутих справ із прийняттям постанови, зокрема: щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів народних депутатів — в 1 справі; оскарження актів, дій чи бездіяльності: Президента України — у 3 справах, Верховної Ради України — у 3 справах, Вищої ради юстиції — у 4 справах, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України — у 4 справах.

За нововиявленими обставинами у провадженні ВАСУ по першій інстанції перебувало 19 заяв щодо перегляду судових рішень, із яких 17 розглянуто. Закінчено провадження у 5 справах, із них: із залишенням заяви без задоволення — у 3 справах, із задоволенням заяви та скасуванням судового рішення — у 2 справах.

В апеляційному порядку ВАСУ розглянув 321 апеляційну скаргу на судові рішення, що у 8,2 раза більше порівняно з попереднім роком. Із них: відмовив у відкритті провадження за 6 скаргами, або 1,9 % [17,9 %] від кількості розглянутих; відкрив апеляційне провадження за 294 скаргами, або 91,6 % [46,2 %]; залишив без розгляду та повернув 21 скаргу, або 6,5 % [35,9 %]. За апеляційними скаргами розглянуто 262 справи, у яких 166 судових рішень залишено без змін, або 63,4 % [87,5 %] від кількості розглянутих справ. Скасовано 82 судові рішення, або 31,3 % [12,5 %] від кількості розглянутих за апеляційними скаргами справ, у тому числі ухвалено 73 нових судових рішення, або 89 % [50 %] від кількості скасованих.

За нововиявленими обставинами у провадженні ВАСУ в апеляційному порядку перебувало 11 заяв щодо перегляду судових рішень, із яких 10 розглянуто, у тому числі відкрито провадження у справі за 7 заявами. Закінчено провадження у 7 справах, із них: із залишенням заяви без задоволення — у 5 справах, із задоволенням заяви та скасуванням судового рішення — у 2 справах.

У касаційному порядку в 2014 р. на розгляд до ВАСУ надійшло 68,7 тис. [66,8 тис.] касаційних скарг, що на 2,8 % більше. Розглянуто 68,3 тис. [67,4 тис.] касаційних скарг; із різних підстав повернуто 2,2 тис., або 3,2 % [4,4 %] від кількості розглянутих. Касаційне провадження відкрито за 22,8 тис. касаційними скаргами, або 33,4 % [40,3 %] від кількості розглянутих; відмовлено у відкритті провадження за 43,4 тис.

касаційними скаргами, або 63,5 % [55,4 %]. Залишилися нерозглянутими 2,6 тис., або 3,7 % [3,8 %] від кількості касаційних скарг, що перебували на розгляді.

Упродовж минулого року ВАСУ в касаційному порядку розглянув 35,2 тис. [43,6 тис.] справ, що на 19,2 % менше, із них касаційне провадження закрито у 395 справах. За результатами розгляду касаційні скарги залишено без задоволення, а судові рішення без змін у 25,7 тис. [32,7 тис.] справ, або 74,4 % [76,8 %] від кількості тих, що переглядалися у касаційному порядку. Скасовано та змінено 8,8 тис. [9,8 тис.] судових рішень, або 25,4 % [22,9 %]; із них скасовано 8,2 тис. [9 тис.], або 23,7 % [21,1 %]. За результатами скасування у касаційному порядку ухвалено 2,1 тис. нових судових рішень, або 25,2 % [26,2 %] від кількості скасованих у касаційному порядку. У тому числі в касаційному порядку скасовано 4,6 тис. судових рішень місцевих адміністративних судів, із них 4,2 тис. — постанови; скасовано 3,5 тис. судових рішень апеляційних судів, із них майже 3 тис. — постанови, з яких 1,8 тис. — із залишенням у силі постанов місцевих судів. Залишилися нерозглянутими 33,2 тис. касаційних проваджень, або 48,5 % [51,7 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

За нововиявленими обставинами на розгляді ВАСУ у касаційному порядку перебувало 167 заяв щодо перегляду судових рішень, із яких 153 розглянуто, у тому числі відкрито провадження у справі за 43 заявами. Закінчено провадження у 49 справах, із них: із закриттям провадження — у 3 справах, із залишенням заяви без задоволення — у 42 справах, із задоволенням заяви та скасуванням судового рішення — у 4 справах.

У 2014 р. на розгляді ВАСУ перебувало 6,2 тис. [5,3 тис.] заяв про перегляд судового рішення в адміністративних справах Верховним Судом України, що на 16,9 % більше. Розглянуто 5,9 тис. [5,2 тис.] заяв. Із різних підстав повернуто, залишено без розгляду або відмовлено у прийнятті 877 [837] заяв; нерозглянутими залишилися 315 заяв. Відповідно до положень ст. 240 КАС постановлено 547 [480] ухвал про допуск адміністративних справ до провадження у Верховному Суді України, що на 14 % більше, ніж у 2013 р.; їх частка від кількості заяв, за якими вирішувалося питання про допуск до провадження, дещо зменшилась і становила 10,9 % [11,1 %]. У допуску до провадження відмовлено за 4,5 тис. [3,8 тис.] заяв.

5.3. Перегляд судових рішень Верховним Судом України

На розгляді Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України на виконання положень статей 235—244² КАС у 2014 р. перебувало 647 [499] заяв про перегляд судового рішення в адміністративних справах, що на 29,7 % більше. Із різних підстав повернуто 74 заяви. Відкрито провадження у справі за 563 заявами, або 87 % [94,2 %] від кількості тих, що перебували на розгляді; за 12 заявами виконання судового рішення зупинено. У провадженні перебували 543 [488] витребувані адміністративні справи, що на 11,3 % більше. Розглянуто 482 [458] справи, або 88,8 % [93,9 %] від кількості справ, що перебували у провадженні. За результатами розгляду відмовлено в задоволенні 326 заяв, або 67,6 % [66,4 %] від кількості розглянутих за заявами справ; за 10 заявами провадження закрито. Судове рішення скасовано повністю або частково у 146 справах, або 30,3 % [32,3 %] від кількості розглянутих за заявами справ. У тому числі з підстав неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах, судові рішення скасовано у 140 [148] справах, або 95,9 % [100 %] від загальної кількості скасованих рішень; у зв'язку зі встановленням міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом — в 1 [0] справі; у зв'язку з порушенням норм матеріального чи процесуального права, що призвело до ухвалення ВАСУ незаконного судового рішення з питань оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції — у 5 справах. Залишилася нерозглянутою 61 справа, або 11,2 % [6,1 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

У структурі справ, судові рішення в яких переглядалися Судовою палатою в адміністративних справах Верховного Суду України, найбільшу кількість становили справи за спорами фізичних чи юридичних осіб із суб'єктами владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії) — 232 справи, або 48,1 % [43 %] від кількості усіх розглянутих справ. За результатами перегляду судові рішення скасовано повністю або частково у 77 таких справах, або 52,7 % [56,8 %] від кількості всіх скасованих судових рішень.

За категоріями адміністративних справ найбільше скасовано повністю або частково судових рішень: за спорами фізичних чи юридичних осіб із Державною податковою службою України (Міністерство доходів і зборів України) або її територіальними органами — 20, або 13,7 % [28,4 %] від кількості усіх скасованих судових рішень; за спорами фізичних чи юридичних осіб із Пенсійним фондом України або

його головними управліннями — 18, або 12,3 % [11,5 %]; за спорами фізичних чи юридичних осіб із Державною митною службою України (Міністерство доходів і зборів України) або її органами — 14, або 9,6 % [4,1 %]; за спорами фізичних чи юридичних осіб із суб'єктами владних повноважень щодо оскарження його дій чи бездіяльності (крім пов'язаних з виборами) — 14, або 10,3 % [9,5 %].

6. Розгляд господарських справ

Згідно зі статистичними даними Вищого господарського суду України, протягом 2014 р. на розгляд до місцевих господарських судів надійшло 144,1 тис. [143,4 тис.] позовних заяв, що на 0,5 % більше порівняно з 2013 р., і 82,6 тис. заяв (скарг, клопотань) у справах позовного провадження та про банкрутство. Суди постановили 208,3 тис. [224,5 тис.] судових рішень, що на 7,2 % менше, у тому числі закінчили провадження у 116,5 тис. [113,8 тис.] справ, або 78,8 % [77 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Значно збільшилася кількість справ у місцевих господарських судах областей: Житомирської — на 66,1 %, Харківської — на 40,2 %, Чернігівської — на 33,9 %, Миколаївської — на 25,6 %, Запорізької — на 23 %, Рівненської — на 22,2 %, Херсонської — на 17,2 %, Київської — на 14,7 %, Черкаської — на 13,7 %, Одеської — на 12,6 % та м. Києва — на 26,3 %.

Із прийняттям рішення суди розглянули 63,9 тис. господарських справ, що на 4,7 % менше; повністю або частково позови задоволено у 52,4 тис. справ, їх частка від розглянутих із ухваленням рішення дещо збільшилася — 82 % [80,8 %]. Припинено провадження у 12,3 тис. [16,4 тис.] справ; їх частка від кількості справ, провадження в яких закінчено, також зменшилася і становила 10,5 % [14,5 %].

Покращилась оперативність розгляду господарських справ. Так, у 2014 р. місцеві господарські суди понад строк, передбачений положеннями ст. 69 ГПК, вирішили лише 5 спорів, або 0,003 % [0,01 %] від кількості тих, провадження в яких закінчено. Із порушенням процесуального строку розглянуто справи господарськими судами областей: Закарпатської — 3 справи, Полтавської та Херсонської — по 1 справі. Кількість рішень та ухвал господарських судів, розісланих учасникам судового процесу із порушенням процесуального строку, встановленого ст. 87 ГПК, зменшилася на 70 % і становила 3 [10].

Зменшилася на 23,8 % також кількість нерозглянутих місцевими господарськими судами

господарських справ — 25,9 тис. [34 тис.]; їх частка від кількості тих, що перебували у провадженні, становила 17,5 % [23 %]; із них провадження зупинено у 4,5 тис. справ, або 17,4 % [17,9 %] від кількості нерозглянутих.

Більшість у структурі розглянутих господарських справ, як і в минулі роки, становили майнові спори, що виникали при виконанні господарських договорів та з інших підстав, — 60,6 тис. [61,5 тис.]; їх частка від кількості справ, провадження в яких закінчено, зменшилась і становила 52 % [54,1 %]. На 27,7 % збільшилась кількість розглянутих справ, що виникають зі спорів про банкрутство, — 35 тис. [27,4 тис.]; їх частка у структурі вирішених справ становила 30 % [24,1 %], із яких 3,3 тис. (кожна десята справа) — про банкрутство боржника. Зменшилася на 19,7 % кількість справ про укладення, зміну, розірвання договорів та визнання їх недійсними — 5,4 тис. справ, або 4,6 % [5,9 %]. Закінчено провадження у 4,1 тис. справ, що виникають із земельних відносин; їх частка від кількості розглянутих становила — 3,5 % [3,7 %]; у тому числі 2,5 тис. (більше половини) — про неналежне виконання договору оренди. Кількість усіх інших позадоговірних немайнових спорів, в яких провадження закінчено, зменшилася на 16,4 % і становила 11,6 тис., або 9,9 % [12,2 %].

Крім того, місцеві господарські суди розглянули 76,7 тис. [123,9 тис.] заяв, клопотань у справах позовного провадження та про банкрутство, із яких задоволено повністю або частково 62,4 тис., або 81,3 % [75,5 %] від кількості розглянутих. За результатами їх розгляду місцеві господарські суди прийняли 61,5 тис. ухвал, постанов, які оскаржуються в апеляційному порядку окремо від рішення господарського суду лише у випадках, передбачених ст. 106 ГПК.

За нововиявленими обставинами переглянуто 403 рішення та ухвали, що на 14,4 % менше.

Місцеві господарські суди постановили та надіслали 983 [1,6 тис.] окремі ухвали на виявлені під час вирішення господарського спору

порушення законності чи недоліки в діяльності, що на 38,7 % менше, та 36 [58] інформацій із зазначених питань. Про виявлені у діяльності працівників підприємств та організацій порушення законності органам внутрішніх справ і прокурорам надіслано 240 [298] повідомлень для вирішення питання про порушення кримінальної справи. Надійшло 393 відповіді про виконання окремих ухвал, розгляд повідомлень та інформацій судів, або 31,2 % [29,5 %] від усіх надісланих судами.

6.1. Апеляційний розгляд справ

До апеляційних господарських судів на розгляд надійшло 32 тис. [37,2 тис.] апеляційних скарг на судові рішення місцевих господарських судів, що на 13,8 % менше; тобто в апеляційному порядку оскаржено 15,4 % [16,6 %] від кількості постановлених місцевими господарськими судами судових рішень. Відмовлено у відновленні пропущеного строку на оскарження за 258 апеляційними скаргами, що на 30,6 % менше, або 0,8 % [1 %] від кількості тих, що перебували на розгляді; відмовлено у прийнятті до провадження та передано за підсудністю 367 апеляційних скарг, що також менше на 26 %, або 1,1 % [1,3 %]; повернуто з різних підстав — 7,7 тис., що на 16,9 % менше, або 23,7 % [24,5 %]. Прийнято до провадження 23,7 тис. апеляційних скарг, із яких розглянуто 23,7 тис., що на 12,6 % менше, або 73,3 % [72 %].

За апеляційними скаргами суди закінчили провадження у 22,6 тис. [26 тис.] справ, їх частка від тих, що перебували на розгляді, становила 86,4 % [87,5 %]; прийнято постанови у 21,4 тис. [24,5 тис.] справ, із яких апеляційну скаргу задоволено у 6 тис. справ, або 28,1 % [26,9 %] від кількості розглянутих із прийняттям постанови; припинено провадження у справі (ст. 80 ГПК) — 859, або 3,8 % [3,6 %] від кількості розглянутих; залишено позов без розгляду (ст. 81 ГПК) — 265, або 1,2 % [1,6 %]. В апеляційному порядку також розглянуто 15,2 тис. [19 тис.] заяв, клопотань, із яких задоволено 12,4 тис. [16,6 тис.], або 81,8 % [87 %] від кількості розглянутих; за результатами апеляційного розгляду (у випадках, передбачених ст. 106 ГПК) ухвалено 2,9 тис. постанов, що на 53,5 % менше.

У 2014 р. кількість скасованих та змінених в апеляційному порядку судових рішень місцевих господарських судів зменшилася, проте їх частка від кількості ухвалених цими судами судових рішень залишилася на рівні 2013 р. Так, в апеляційному порядку скасовано чи змінено 6 тис.

[6,6 тис.] судових рішень місцевих господарських судів, що на 8,5 % менше, або 2,9 % [2,9 %] від загальної кількості постановлених місцевими господарськими судами. У тому числі змінено 715 судових рішень, скасовано — 5,3 тис. Із них скасовано саме рішень — 3,4 тис. [3,9 тис.], або 5,4 % [5,8 %] від кількості постановлених. Найбільший відсоток скасованих і змінених в апеляційному порядку судових рішень у місцевих господарських судах таких областей: Черкаської — 4,2 % [3,7 %], Херсонської — 4 % [3,3 %], Сумської — 3,9 % [4,1 %], Івано-Франківської — 3,8 % [3,5 %], Одеської — 3,6 % [3 %], Запорізької — 3,5 % [6 %], Полтавської — 3,3 % [2,8 %]. Найменший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами судових рішень у місцевих господарських судах областей: Кіровоградської — 1,6 % [2,6 %], Вінницької — 1,9 % [2,4 %].

6.2. Касаційний розгляд справ

До ВГСУ у 2014 р. на розгляд надійшло 17,4 тис. [19,8 тис.] касаційних скарг, що на 12 % менше порівняно з 2013 р. Повернуто з різних підстав 5,6 тис. касаційних скарг, що на 18,2 % менше, або 31,3 % [33,6 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Дещо збільшилась як кількість, так і питома вага касаційних скарг, за якими відмовлено у прийнятті до провадження — 510 [495], або 2,8 % [2,4 %]. За касаційними скаргами розглянуто 10,8 тис. [майже 12 тис.] справ, або 97 % [96,3 %] від кількості тих, що перебували на розгляді; з них із прийняттям постанови — 10,6 тис. [11,8 тис.] справ, із задоволенням касаційної скарги — 3,5 тис. [3,4 тис.] справ, або 32,9 % [28,9 %] від кількості тих, що розглянуті з прийняттям постанови.

У касаційному порядку ВГСУ скасовано і змінено 3,5 тис. [3,4 тис.] судових рішень, або 1,7 % [1,5 %] від кількості постановлених місцевими господарськими судами. У тому числі із залишенням у силі судових рішень, ухвалених місцевими господарськими судами, скасовано 636 [731] постанов апеляційних судів із розгляду господарських справ, або 20,7 % [23,8 %] від кількості постанов, скасованих у касаційному порядку; із них — 472 [581] рішення, або 0,7 % [0,9 %] від кількості ухвалених місцевими господарськими судами.

Усього в 2014 р. в апеляційному та касаційному порядку скасовано і змінено 9,5 тис. [майже 10 тис.] судових рішень, постановлених місцевими та апеляційними господарськими судами, що на 4,5 % менше, ніж у 2013 р.

За розгляд справ місцевими господарськими судами й перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку присуджено до стягнення та сплачено заявниками (за винятком сум, що підлягали поверненню) судовий збір на суму 526 млн 943 тис. грн. Сума штрафних санкцій за невиконання вимог ГПК, присуджена до стягнення з учасників господарських правовідносин у дохід Державного бюджету України, становила 174,7 тис. грн.

У 2014 р. до ВГСУ надійшло 1,2 тис. [1,3 тис.] заяв про перегляд судового рішення у господарських справах Верховним Судом України, що на 6,6 % менше. Розглянуто 1,2 тис. [1,3 тис.] заяв. З різних підстав повернуто, залишено без розгляду або відмовлено у прийнятті 155 [178] заяв; нерозглянутими залишилися 5 заяв. Відповідно до положень ст. 111²¹ ГПК постановлено 220 [39] ухвал про допуск господарських справ до провадження у Верховному Суді України, що у 5,6 раза більше; їх частка від кількості заяв, за якими вирішувалося питання про допуск до провадження, також значно збільшилась — 21 % [3,5 %]. Ухвали про відмову в допуску до провадження винесено за 828 [1,1 тис.] заявами.

6.3. Перегляд судових рішень Верховним Судом України

На розгляді Судової палати у господарських справах Верховного Суду України у 2014 р. на виконання положень статей 111¹⁴—111²⁸ ГПК перебувала 231 [40] заява, що порівняно з 2013 р. більше у 5,8 раза. Відкрито провадження у справі

за 217 [40] заявами; зупинено виконання відповідних судових рішень за 28 заявами. У провадженні перебувало та розглянуто 186 [41] витребуваних справ, що у 4,5 раза більше; до ВГСУ повернуто 6 справ. За результатами розгляду відмовлено в задоволенні 100 заяв, або 53,8 % [51,2 %] від кількості розглянутих за заявами справ. Судове рішення скасовано повністю або частково у 86 [20] господарських справах, або 46,2 % [48,8 %] від кількості розглянутих за заявами справ, усі — з підстав неоднакового застосуванням судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, внаслідок чого ухвалено різні за змістом судові рішення у подібних правовідносинах. Залишилися нерозглянутими 11 витребуваних справ, або 5,9 % [7,3 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

За категоріями господарських справ найбільше було розглянуто заяв на судові рішення у справах про майнові спори — 82 [25], або 44,1 % [61 %] від кількості усіх розглянутих за заявами господарських справ; за результатами перегляду судові рішення скасовано повністю або частково у 28 таких справах, або 32,6 % [60 %] від кількості усіх скасованих судових рішень. За спорами, що виникали при укладенні, зміні, розірванні договорів або визнанні їх недійсними, розглянуто 50 [11] справ, або 26,9 % [26,8 %]; судові рішення скасовано повністю або частково у 27 таких справах, або 31,4 % [20 %]. Розглянуто 23 [2] справи про банкрутство, або 12,4 % [4,9 %]; судові рішення скасовано повністю або частково в 11 таких справах, або 12,8 % [5 %].

7. Розгляд справ про адміністративні правопорушення

Упродовж останніх років спостерігається тенденція щодо зменшення надходження до місцевих загальних судів справ і матеріалів про адміністративні правопорушення. Так, у 2014 р. їх частка в структурі всіх справ і матеріалів, що надійшли на розгляд до місцевих загальних судів, становила лише 25,4 %. Протягом минулого року на розгляд надійшло 742,2 тис. ³ [1 млн 1,1 тис.] таких справ і матеріалів, що на 25,9 % менше, ніж у 2013 р.; із них справ — 733,1 тис. [988,4 тис.], що також менше на 25,8 %. Із винесенням постанов суди розглянули 682,9 тис. [924,3 тис.] справ і матеріалів про адміністративні правопорушення; у тому числі саме справ — 673,6 тис. [911,8 тис.], або

90 % [90,7 %] від кількості тих, що перебували на розгляді, стосовно 674,6 тис. [913,1 тис.] осіб. У тому числі серед справ про адміністративні правопорушення 38,8 % [37,9 %] становили справи про порушення Правил дорожнього руху.

За вчинення адміністративних правопорушень, відповідальність за які передбачена КпАП, місцеві загальні суди застосували різні види стягнень до 547,1 тис. [765,3 тис.] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких розглянуто справи з винесенням постанов, становила 81,1 % [83,8 %].

Найпоширенішим видом серед адміністративних стягнень, застосованих судами за вчинення адміністративних правопорушень, є штраф. Через посилення відповідальності за окремі види правопорушень збільшився розмір штрафних санкцій. Так, суди оштрафували 449,8 тис.

³Статистичних даних щодо розгляду матеріалів та справ про адміністративні правопорушення судами АР Крим, м. Севастополя, 33 судами Донецької області та Сланично-Луганським районним судом Луганської області немає.

[581,9 тис.] осіб, що на 22,7 % менше порівняно з 2013 р.; водночас їх частка від кількості тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, збільшилась і становила 82,2 % [76 %]. Загальна сума накладеного судами штрафу — 523,9 млн грн [463,9 млн грн], із яких добровільно сплачено 182,5 млн грн, або 34,8 % [31 %] від суми накладеного.

Громадські роботи суди призначили 10,6 тис. [87,9 тис.] осіб, що порівняно з попереднім роком менше на 87,9 %; їх частка від кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, також значно зменшилась і становила 1,9 % [11,5 %]. Таке зменшення відбулося у зв'язку з тим, що Законом від 19 листопада 2013 р. № 693-VII «Про внесення змін до статті 130 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння» (далі — Закон № 693-VII) такий вид адміністративного стягнення, як громадські роботи, замінено більш суворим видом — адміністративним арештом.

Адміністративний арешт призначено 28,5 тис. [20,2 тис.] осіб, що на 40,8 % більше, або 5,2 % [2,6 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення. Виправні роботи суди застосували до 127 осіб, що на 38,3 % менше, або 0,02 % [0,03 %]. Суди позбавили спеціального права 35,5 тис. [39,3 тис.] осіб, що на 9,7 % менше, або 6,5 % [5,1 %]. Попередження суди застосували до 19,6 тис. [28,4 тис.] осіб, що на 30,9 % менше, або 3,6 % [3,7 %].

Оплатне вилучення предмета, що був знаряддям вчинення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення (основний і додатковий вид адміністративного стягнення) суди застосували до 1,5 тис. [майже 2 тис.] осіб, що на 21,8 % менше; проте їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, залишилась на рівні попереднього року — 0,3 % [0,3 %].

Конфіскацію предметів, що були знаряддями вчинення або безпосередніми об'єктами адміністративного правопорушення, як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення, суди застосували до 28,9 тис. осіб, що на 41,1 % менше.

Вилучено 459 одиниць вогнепальної зброї. Конфісковано товари та цінності на суму 22 млн 247 тис. грн; валюту — на суму 21 млн 72 тис. грн.

Суди із різних підстав закрили провадження у справах про адміністративні правопорушення

стосовно майже 107 тис. [124,6 тис.] осіб, що на 14,2 % менше; проте частка зазначених осіб від загальної кількості тих, щодо яких винесено постанови, збільшилась — 15,9 % [13,7 %].

У тому числі за малозначністю вчиненого правопорушення з усним зауваженням на адресу правопорушника щодо недопустимості протиправних діянь суди звільнили від адміністративної відповідальності 31,3 тис. [37,4 тис.] осіб, що на 16,5 % менше, або 4,6 % [4,1 %] від кількості тих, щодо яких справи розглянуто з винесенням постанов. Найчастіше з цієї підстави звільняли осіб суди таких областей: Житомирської — 9,3 % [10,5 %], або 2,3 тис. осіб; Рівненської — 8,9 % [8 %], або 1,7 тис. осіб; Хмельницької — 8 % [7,8 %], або 1,7 тис. осіб; Тернопільської — 7,6 % [8,7 %], або 987 осіб.

У зв'язку із закінченням строків для накладення адміністративного стягнення, передбачених ст. 38 КпАП та ст. 467 Митного кодексу України (далі — МК), суди закрили провадження у справах стосовно 43,7 тис. [50,7 тис.] осіб, що на 13,8 % менше, або 6,5 % [5,6 %] від кількості тих, стосовно яких справи розглянуто з винесенням постанови. Найбільша частка осіб, щодо яких закрито провадження у справі з цієї підстави, спостерігалася в судах областей: Миколаївської — 9,5 % [6,3 %], або 2 тис. осіб; Чернігівської — 8,9 % [7 %], або 1,7 тис.; Дніпропетровської — 8,5 % [6,8 %], або 4,7 тис.; Київської — 8,2 % [6,7 %], або 3,1 тис.; Кіровоградської — 8,1 % [6,3 %], або 1,6 тис.; Житомирської — 7,9 % [5,1 %], або 2 тис.; Полтавської — 7,9 % [6,5 %], або майже 1,8 тис.

За відсутністю події та складу адміністративного правопорушення суди закрили провадження у справах щодо 28,4 тис. [33,2 тис.] осіб, що на 14,4 % менше, проте їх частка від кількості осіб, стосовно яких справи розглянуто з винесенням постанов, збільшилась — 4,2 % [3,6 %]. Найбільша частка осіб, щодо яких закрито провадження у справі з цієї підстави, відмічалася в судах областей: Миколаївської — 7,9 % [8,1 %], або 1,7 тис. осіб; Івано-Франківської — 7,2 % [3,9 %], або 1,4 тис.; Черкаської — 5,6 % [5 %], або 1,2 тис.; Дніпропетровської — 5,5 % [4,7 %], або 3 тис.; Кіровоградської — 5,5 % [5,2 %], або 1,1 тис.; Рівненської — 5,5 % [4,8 %], або 1,1 тис.; Вінницької — 5 % [3,5 %], або 1,6 тис.

За вчинення адміністративних правопорушень у віці від 16 до 18 років суди застосували заходи впливу, передбачені ст. 24¹ КпАП, до 20,5 тис. [23,1 тис.] неповнолітніх осіб, що на 11,3 % менше.

У структурі справ про адміністративні правопорушення, що надійшли на розгляд до судів, найбільшу частку, як і в попередньому році, становили справи про вчинення правопорушень, пов'язаних із керуванням транспортними засобами або суднами особами, що перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КпАП) — 19,8 % [19,3 %] від усіх справ про адміністративні правопорушення, що надійшли на розгляд до судів, або майже 145 тис. таких справ; справи про порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КпАП), — 15,5 % [14,9 %], або 113,7 тис.; справи про вчинення насильства в сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми (ст. 173² КпАП) — 12,1 % [11,4 %], або 88,8 тис.; справи про дрібне хуліганство (ст. 173 КпАП) — 7,6 % [7,9 %], або 55,7 тис.; справи про порушення правил адміністративного нагляду (ст. 187 КпАП) — 5,3 % [4,4 %], або 38,6 тис.; справи про невиконання батьками або особами, які їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей (ст. 184 КпАП) — 4,4 % [4,1 %], або 32,5 тис.; справи про порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків (ст. 163¹ КпАП) — 4 % [4,2 %], або 29,5 тис.; справи про неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів) (ст. 163² КпАП) — 3,8 % [3,4 %], або 28,1 тис.; справи про торгівлю з рук у невстановлених місцях (ст. 160 КпАП) — 2,2 % [3 %], або 16,2 тис.

У 2014 р. на розгляд до апеляційних загальних судів надійшло 11,6 тис. [15,1 тис.] апеляційних скарг на постанови загальних місцевих судів у справах про адміністративні правопорушення, що на 23,6 % менше. З різних підстав повернуто 2 тис. апеляційних скарг, або 16,9 % [17,3 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Суди за апеляційними скаргами розглянули 9,5 тис. [12,4 тис.] справ. За результатами перегляду скасовано та змінено 5,6 тис. [6,9 тис.] постанов, що на 19,3 % менше; проте їх питома вага в загальній кількості ухвалених місцевими судами постанов у справах про адміністративні правопорушення залишилася на рівні попереднього року і становила 0,8 % [0,8 %].

7.1. Розгляд справ про порушення Правил дорожнього руху

Протягом 2014 р. на розгляді місцевих загальних судів перебувало 284,2 тис. [369,5 тис.] справ про порушення Правил дорожнього руху (далі — Правила), що на 23,1 % менше, ніж у 2013 р.; їх частка від загальної кількості справ про адміністративні правопорушення, що перебували на розгляді, становила 38 % [36,8 %].

Із винесенням постанов суди розглянули 261,6 тис. [345,7 тис.] справ про порушення Правил, що на 24,3 % менше; водночас їх частка від кількості всіх справ про адміністративні правопорушення, розглянутих із винесенням постанов, дещо збільшилась — 38,8 % [37,9 %]. За порушення Правил суди застосували різні види стягнень до 231,9 тис. [314,1 тис.] осіб.

Найпоширенішим видом серед адміністративних стягнень, застосованих судами за порушення Правил, є штраф. Так, у 2014 р. суди оштрафували 177,2 тис. [194,8 тис.] осіб, що на 9 % менше; водночас їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, збільшилась — 76,4 % [62 %]. Загальна сума накладеного судами штрафу становила 287,6 млн грн [201,7 млн грн], із яких добровільно сплачено 164,7 млн грн, або 57,3 % [57,6 %] від суми накладеного.

Позбавлення права керування транспортними засобами суди застосували до 35,4 тис. [39,3 тис.] осіб, або 15,3 % [12,5 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил.

Як уже зазначалося, відповідно до Закону № 693-VII громадські роботи замінено більш суворою формою адміністративного стягнення — адміністративним арештом. У зв'язку з цим відбулося значне збільшення застосування судами до винних осіб адміністративного арешту та відповідно зменшення призначення громадських робіт. Так, адміністративний арешт за порушення Правил суди призначили 17,5 тис. [4,2 тис.] осіб, що у 4,1 раза більше, ніж у 2013 р.; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, також збільшилась і становила 7,6 % [1,4 %]. Громадські роботи суди призначили 1,5 тис. [75,1 тис.] осіб, або 0,7 % [23,9 %].

Попередження суди винесли 170 [324] особам.

Оплатне вилучення транспортного засобу в його власника суди застосували до 1,4 тис. [1,8 тис.] осіб, що менше на 21,7 %.

За порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами (ст. 121 КпАП) накладено адміністративне стягнення на 2,5 тис. [3,4 тис.] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, залишилася на рівні попереднього року — 1,1 % [1,1 %]; штраф накладено на 1,8 тис. осіб; суди позбавили права керування транспортними засобами 264 [406] особи; до 222 осіб застосовано адміністративний арешт; оплатне вилучення транспортного засобу в його власника суди застосували до 36 осіб; попередження винесено 37 особам.

За перевищення водіями транспортних засобів установлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху (ст. 122 КпАП) накладено адміністративне стягнення на 2,4 тис. [4,5 тис.] осіб, що на 45,9 % менше; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, становила 1 % [1,4 %]; позбавлено права керування транспортним засобом 120 водіїв; штраф накладено на 2,3 тис. [4,2 тис.] осіб.

За невиконання водіями вимог про зупинку (ст. 122² КпАП) адміністративне стягнення накладено на 1,7 тис. [1,8 тис.] осіб, або 0,7 % [0,6 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил; штраф накладено на 1,3 тис. [1,7 тис.] осіб; права керування транспортними засобами суди позбавили 422 [170] особи.

Через залишення місця дорожньо-транспортної пригоди (ст. 122⁴ КпАП) адміністративне стягнення накладено на 2,6 тис. [2,5 тис.] осіб, або 1,1 % [0,8 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил; штраф накладено на 2,4 тис. [2,3 тис.] осіб; громадські роботи призначено 139 [229] особам; адміністративний арешт — 50 [19] особам.

За порушення особами, які керують транспортними засобами, правил руху через залізничні переїзди (ст. 123 КпАП) накладено адміністративне стягнення на 875 [1,1 тис.] осіб, що на 22,2 % менше; штраф накладено на 820 [1 тис.] осіб; суди позбавили права керування транспортними засобами 49 [59] осіб; адміністративний арешт застосовано до 6 [12] осіб; оплатне вилучення транспортного засобу в його власника суди застосували до 17 осіб.

За порушення Правил, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу,

автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КпАП), накладено адміністративне стягнення на 100,3 тис. [130,3 тис.] осіб, що на 23 % менше; позбавлено права керування транспортним засобом 2,4 тис. осіб, або 2,3 % [3,1 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення; штраф накладено на 98 тис. [126,2 тис.] осіб.

За керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КпАП), накладено адміністративне стягнення на 120,4 тис. [169,3 тис.] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, становила 51,9 % [53,9 %]; позбавлено права керування транспортним засобом 32,2 тис. осіб, або 26,7 % [20,3 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення. Оплатне вилучення транспортного засобу в його власника суди застосували до 1,2 тис. осіб, або 96,3 % [95,5 %] від кількості усіх осіб, до яких застосовано цей вид адміністративного стягнення за порушення Правил.

На розгляд до апеляційних загальних судів у 2014 р. надійшло майже 7 тис. [8,9 тис.] апеляційних скарг на постанови загальних місцевих судів у справах про порушення Правил, що на 21,5 % менше, ніж у 2013 р. За апеляційними скаргами суди розглянули 5,8 тис. [7,4 тис.] таких справ, або 83,1 % [83,2 %] від кількості тих, що надійшли. У тому числі скасовано та змінено 3,3 тис. [4,1 тис.] постанов загальних місцевих судів про порушення Правил, або 1,3 % [1,2 %] від загальної кількості ухвалених місцевими судами постанов за порушення цих Правил; залишено без змін — 2,5 тис. [3,3 тис.] постанов.

7.2. Розгляд справ про порушення митних правил

За порушення митних правил протягом 2014 р. адміністративне стягнення накладено на 9,1 тис. [14 тис.] осіб, що на 35,4 % менше, ніж у попередньому році. У тому числі за недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ст. 472 МК) накладено адміністративне стягнення на 3,4 тис. [6,3 тис.] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено стягнення за порушення митних правил, — 37,1 %; штраф накладено на 3,2 тис. [6,1 тис.] осіб; конфіскація зазначених товарів, транспорт-

них засобів застосована до 3,3 тис. [6,2 тис.] осіб, або 97 % [98,7 %] від кількості тих, щодо яких ухвалено постанови про накладення адміністративного стягнення за цей вид правопорушення.

За переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням товарів від митного контролю (статті 482, 483 МК), накладено стягнення на 2,3 тис. осіб, або 24,8 %; конфіскація цих товарів, транспортних засобів і транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів, а також транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил, застосована майже до 1,9 тис. [2,6 тис.] осіб, що на 28,3 % менше.

За зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю (ст. 484 МК), накладено стягнення на 511 [605] осіб, або 5,6 % від кіль-

кості всіх осіб, на яких накладено стягнення за порушення митних правил; конфіскація зазначених товарів, транспортних засобів застосована до 516 [594] осіб.

За порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю (ст. 471 МК) накладено стягнення на 2,4 тис. [3,9 тис.] осіб, або 26,7 % від кількості всіх осіб, на яких накладено стягнення за порушення митних правил; конфіскація цих товарів застосована до 1,6 тис. [2,5 тис.] осіб, або 65,8 % [63,6 %] від кількості тих, щодо яких ухвалено постанови про накладення адміністративного стягнення за цей вид правопорушення.

На розгляд до апеляційних загальних судів у 2014 р. надійшло 1,1 тис. [1,6 тис.] апеляційних скарг на постанови загальних місцевих судів у справах про порушення вимог МК, що на 28,9 % менше. За апеляційними скаргами суди розглянули 982 [1,3 тис.] справи. За результатами перегляду скасовано та змінено 423 [521] постанови, або 4,2 % [3,4 %] від усієї кількості ухвалених місцевими загальними судами постанов за порушення вимог МК.

8. Розгляд справ про вчинення корупційних правопорушень

Одним із пріоритетів для українського суспільства на сьгоднішньому етапі розвитку держави є подолання проблеми корупції.

Ключовою ознакою сучасної ситуації щодо боротьби з корупцією в Україні є започаткування ще в 2010—2011 рр. процесу реформування вітчизняного антикорупційного законодавства, зокрема прийняття законів України від 7 квітня 2011 р. № 3206-VI «Про засади запобігання і протидії корупції» (далі — Закон № 3206-VI), від 7 квітня 2011 р. № 3207-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», від 18 квітня 2013 р. № 221-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією», від 21 лютого 2014 р. № 746-VII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції», від 13 травня 2014 р. № 1261-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо

лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України», яким істотно удосконалено вітчизняну систему запобігання і протидії корупції, зокрема: передбачено додаткові положення з посилення відповідальності за корупційні діяння у державному та приватному секторах; підвищено санкції для фізичних та юридичних осіб за кримінальні корупційні правопорушення шляхом введення як альтернативного виду покарання — позбавлення волі, що гарантуватиме для України можливість співпраці в межах надання міжнародної правової допомоги, як це передбачено Кримінальною конвенцією про боротьбу з корупцією; поширено правила спеціальної конфіскації на всі корупційні злочини; встановлено адміністративну та дисциплінарну відповідальність за подання недостовірних відомостей у деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру; встановлено відповідальність юридичних осіб за незабезпечення здійснення антикорупційних заходів, якщо це призвело до вчинення корупційного правопорушення.

Відповідно до ст. 21 Закону № 3206-VI особи, зазначені в ч. 1 ст. 4 цього Закону, за вчинення корупційних правопорушень притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-пра-

вової та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку.

Так, на виконання вимог зазначених законів на розгляд до місцевих загальних судів, згідно зі статистичними даними ДСА, у 2014 р. надійшло 2,8 тис. [2,4 тис.] справ про вчинення корупційних правопорушень, відповідальність за які передбачена КпАП (глава 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», статті 172⁴—172⁹ КпАП), що на 16,3 % більше, ніж у 2013 р.

Із винесенням постанови місцеві загальні суди розглянули 2,5 тис. [2,2 тис.] справ про адміністративні корупційні правопорушення, або 89,3 % [90,5 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

Штраф суди наклали майже на 2 тис. [1,7 тис.] осіб, що на 12,6 % більше; їх частка від кількості осіб, стосовно яких розглянуто справи про адміністративні корупційні правопорушення з винесенням постанови, становила 78,7 % [79,9 %]. Загальна сума накладеного судами штрафу — 626,1 тис. грн, із яких добровільно сплачено 394,5 тис. грн, або 63 % [54,9 %] від суми накладеного.

Конфіскацію предметів, грошей суди застосували до 148 [455] осіб, що на 67,5 % менше.

У тому числі за порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172⁴ КпАП) розглянуто з винесенням постанови 225 [307] справ; накладено штраф на 144 [214] особи, або 7,3 % [12,3 %] від кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за корупційні правопорушення; конфіскацію незаконно одержаної неправомірної вигоди матеріального характеру застосовано до 97 [158] осіб, або 4,9 % [9,1 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення за корупційні правопорушення.

За порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви) (ст. 172⁵ КпАП) розглянуто з винесенням постанови 88 [27] справ; оштрафовано 68 [22] осіб, або 3,5 % [1,3 %]; конфіскацію дарунка (пожертви) застосовано до 51 [17] особи, або 2,6 % [1 %].

За порушення вимог фінансового контролю (ст. 172⁶ КпАП) розглянуто з винесенням постанови 1,2 тис. [830] справ, що на 40,5 % більше; штраф накладено на 994 [763] особи, або 50,6 % [43,8 %].

За порушення вимог щодо повідомлення про конфлікт інтересів (ст. 172⁷ КпАП) розглянуто з винесенням постанови 902 [267] справи; оштра-

фовано 678 [197] осіб, що у 3,4 раза більше, або 34,5 % [11,3 %].

За незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (ст. 172⁸ КпАП), розглянуто з винесенням постанови 37 [19] справ; штраф накладено на 32 [11] особи, або 1,6 % [0,6 %].

За нежиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172⁹ КпАП) розглянуто з винесенням постанови 76 [36] справ, що у 2,1 раза більше; оштрафовано 47 [20] осіб, що також більше у 2,4 раза, або 2,4 % [1,1 %].

Суди закрили провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення стосовно 529 [439] осіб, що на 20,5 % більше, ніж у попередньому році; їх частка від числа тих, щодо яких розглянуто справи з винесенням постанови, становила 21,2 % [20,1 %]. У тому числі провадження у справах закрито у зв'язку з: передачею матеріалів прокурору, органу досудового слідства чи дізнання для вирішення питання про порушення кримінальної справи — стосовно 2 [5] осіб; відсутністю події та складу адміністративного правопорушення — стосовно 337 [230] осіб, або 13,5 % [10,5 %] від кількості осіб, щодо яких справи розглянуто з винесенням постанов; закінченням строків для накладення адміністративного стягнення, передбачених ст. 38 КпАП, — стосовно 92 [58] осіб, або 3,7 % [2,7 %]. За малозначністю вчиненого корупційного правопорушення звільнено від адміністративної відповідальності 86 [65] осіб, або 3,4 % [3 %].

На розгляд до апеляційних загальних судів у 2014 р. надійшло 686 [699] апеляційних скарг на постанови загальних місцевих судів у справах про корупційні правопорушення, що на 1,9 % менше. За апеляційними скаргами розглянуто 609 [616] справ. За результатами перегляду скасовано та змінено 293 [297] постанови, або 11,7 % [13,6 %] від загальної кількості ухвалених місцевими судами постанов за корупційні правопорушення.

Протягом 2014 р. за вчинення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (розд. XVII, статті 364—370 КК), місцевими загальними судами за вироками, що набрали законної сили, засуджено 1,5 тис. [2,1 тис.] осіб, що на 25,7 % менше, ніж у 2013 р.; їх частка від загальної кількості засуджених за всі види злочинів також зменшилась і становила 1,5 % [1,7 %]. Виправдано 57 [43] осіб.

У тому числі за вчинення злочинів, відповідальність за які передбачена статтями 354, 364,

364¹, 365², 368—369² КК, засуджено 841 [1,2 тис.] особу, що на 32,6 % менше, ніж у 2013 р.; із них 370 [631] осіб — державні службовці. Виправдано 25 [25] осіб. Кількість осіб, засуджених до позбавлення волі на певний строк, зменшилася на 56,9 % і становила 66 [153] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, засуджених за статтями 354, 364, 364¹, 365², 368—369² КК, також зменшилася — 7,8 % [12,3 %]. Штраф як основне покарання суди наклали на 290 [331] осіб; громадські роботи призначено 4 [3] особам; виправні роботи — 2 [8] особам; обмеження волі застосовано до 9 [18] осіб; арешт — до 3 [3] осіб. Конфіскацію майна як додаткове покарання суди застосували до 61 [135] особи. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю застосовано до 551 [973] особи; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу — до 126 [221] осіб. Штраф як додаткове покарання суди наклали на 50 [58] осіб.

9. Звернення до виконання рішень судів

Згідно зі статистичними даними ДСА, суди протягом 2014 р. переважно дотримувалися строків звернення до виконання судових рішень у кримінальних, цивільних, адміністративних справах та справах про адміністративні правопорушення. Так, із порушенням строків, передбачених КПК, суди звернули до виконання: 135 [526] вироків, що у 3,9 раза менше, ніж у 2013 р., або 0,1 % [0,4 %] від кількості постановлених судами по першій інстанції вироків; у тому числі стосовно осіб, які трималися під вартою, — 9 [63].

Проте збільшилась як кількість, так і частка судових наказів, які суди надіслали боржникам із порушенням вимог, передбачених ч. 1 ст. 104 ЦПК, — майже 44 тис. [39 тис.], або 20,6 % [12,5 %] від кількості виданих судових наказів.

До місцевих загальних судів у порядку цивільного судочинства надійшло 135,7 тис. [155,5 тис.] клопотань, заяв, подань із питань виконання судових рішень, а також щодо рішень інших органів (посадових осіб), що на 12,7 % менше. Суди розглянули 130,1 тис. [143,8 тис.] зазначених документів, у тому числі задоволено 82 тис. [94,4 тис.], або 63 % [65,7 %] від кількості розглянутих.

У порядку адміністративного судочинства на розгляді судів перебувало 48,5 тис. [59,2 тис.] клопотань, заяв, подань із питань виконання судових рішень, що на 18,1 % менше. Розглянуто 44,8 тис. [50,5 тис.], у тому числі задоволе-

Суди звільнили від відбування покарання 467 [728] осіб, засуджених за вчинення злочинів, відповідальність за які передбачена статтями 354, 364, 364¹, 365², 368—369² КК, що на 35,9 % менше; їх частка від загальної кількості осіб, засуджених за цими статтями КК, також зменшилась і становила 55,5 % [58,4 %].

В апеляційному порядку скасовано та змінено вироки стосовно 1,1 тис. [1,1 тис.] осіб, засуджених за вчинення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (статті 364—370 КК), що на 1,1 % менше, ніж у 2013 р.; із них виправдувальних вироків — щодо 53 [56] осіб. Найчастіше підставами для скасування вироків в апеляційному порядку були: істотні порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК, ст. 370 КПК 1960 р.) — скасовано вироки стосовно 176 осіб; односторонність або неповнота дізнання, досудового чи судового слідства (ст. 368 КПК 1960 р.) — щодо 151 особи.

но 20,3 тис. [30,1 тис.], або 45,4 % [59,6 %] від кількості розглянутих.

Суди у порядку цивільного судочинства розглянули (без урахування повернутих та залишених без розгляду) 8,3 тис. [12,3 тис.] скарг на дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби, що на 32,5 % менше, у тому числі із задоволенням вимог — 4,7 тис. [6,9 тис.], або 56,5 % [56 %] від кількості розглянутих. За невиконання судового рішення (ст. 382 КК) за вироками, що набрали законної сили, засуджено 160 [143] осіб.

У 2014 р. суди загальної юрисдикції видали на виконання майже 914 тис. [1 млн 64,6 тис.] виконавчих документів, що на 14,1 % менше. У тому числі майже 13,9 тис. [21,8 тис.] виконавчих листів — про відшкодування збитків, завданих злочинами, що на 36,5 % менше. Сума, що підлягала стягненню, також зменшилась і становила 608 млн 997,3 тис. грн. У тому числі рішень в адміністративних справах — 70,7 тис., що на 42,7 % менше, на суму 7 млрд 102 млн 693,4 тис. грн; постанов у справах про адміністративні правопорушення — 252,5 тис., що на 28,1 % менше, на суму 214 млн 50 тис. грн; про виконання рішень у трудових спорах — 13,1 тис., на суму 162 млн 342,7 тис. грн; про стягнення аліментів — 59,9 тис.; про стягнення судового збору та інших видів стягнень на користь держави — 322,7 тис. [216,4 тис.] документів на суму 203 млн 881 тис. грн.